

Müziksel ?leti?imin Boyutlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Müziksel ?leti?imin Boyutlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26404>

Özet

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği (MİBÖ), Elif Doğu tarafından 2010 yılında, 3 ila 6 yaş grubu çocukların müziksel iletişimin farklı boyutlarının ebeveyn raporlaması yoluyla değerlendirilmesini amaçlayan geliştirilmiştir. Ölçek, ebeveynlerin çocuklarına sağladıkları müzikal ortamı, desteği, alışkanlıkları ve müzikle ilgili sosyo-ekonomik algıları ölçen sekiz alt boyuttan oluşmaktadır. Bu araç, erken çocukluk döneminde müziksel gelişimi etkileyen çevresel ve tutumsal faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Müziksel İletişim, Çocuk Gelişimi, Okul Öncesi Eğitim, Ölçek Geliştirme, Ebeveyn Tutumları, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Elif DOĞU

Amaç

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği'nin temel amacı, 3-6 yaş arasındaki çocukların müzikle kurdukları ilişkinin ve iletişimin niteliğini, niceliğini ve altında yatan yapısal faktörleri tespit etmektir. Bu çalışma, özellikle erken çocukluk döneminde ebeveynlerin müziksel aktivitelere katılımı teşvik etme ve müzikle zenginleştirilmiş bir çevre sağlama düzeylerini ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçek, çocukların sadece pasif dinleme alışkanlıklarını değil, aynı zamanda müzik aleti çalmaya olan ilgiyi, ninni gibi kültürel ritüelleri ve ebeveynlerin müzik seçimindeki bilinçli yaklaşımlarını da değerlendirerek, müziksel gelişimi destekleyici ortamların kapsamlı bir analizini sunmayı hedeflemektedir.

Yapı

MİBÖ, çocukların müzikle olan etkileşimini etkileyen ve faktör analizi sonucunda belirlenen sekiz farklı boyutu ölçmektedir. Bu boyutlar, ebeveyn tutumlarının ve çevresel koşulların müziksel iletişim üzerindeki çok yönlü etkisini yansıtmaktadır. Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, ebeveynlerin müzikle ilgili tutumlarının çocuğun müziksel gelişimine dolaylı etkisidir.

Ölçek maddeleri, ağırdaki sekiz faktör altında toplanmıştır. Her faktörün yanında parantez içinde ilgili madde sayısı belirtilmiştir:

Ortam (7 madde): Çocuğun evde maruz kaldığı müziksel uyaranların sıklığı ve kalitesi.

Destek (5 madde): Ebeveynin, çocuğun aktif müzik yapma veya müzik aleti çalma isteğini teşvik etme düzeyi.

Uyku Alışkanlıkları (4 madde): Ninni veya benzeri müziksel ritüellerin uyku düzeni bakımında kullanımı.

Müziksel Etkileşim (3 madde): Ebeveynin müzikli bir dil kullanarak çocukla iletişim kurma rahatlığı.

Seçicilik (4 madde): Müzik materyali (CD/kaset) seçimi konusunda uzman önerilerine uyma ve bilinçli seçim yapma davranışı.

Cinsiyet (3 madde): Müzikle ilgili etkinliklerde kız ve erkek çocukların davranışlarındaki farklılıklarına dair ebeveyn algısı.

Ödül (2 madde): Çocuğun müziksel katılımının ebeveyn tarafından ödüllendirilmesi.

Ekonomik Durum-Engeller (2 madde): Ailenin gelir düzeyinin, müzikle ilgili planların gerçekleştirilme üzerindeki engelleyici etkisi.

Geçerlik

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin geliştirildiği orijinal doktora tezi (Doğu, 2010) kapsamında kapsamlı bir şekilde yürütülmüştür. Bu özet kaynaktan spesifik geçerlik katsayıları (kriter, eş zamanlı veya yapı geçerliliği) sunulmamış olsa da, ölçeğin sekiz faktörlü yapısının ortaya çıkarılması, yapı geçerliliğine yönelik güçlü kanıtlar sağladığını düşündürmektedir. Ölçek geliştirme sürecinde, kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliğine dair nicel veriler (iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği veya madde-toplam korelasyonları) bu kaynaktan belirtilmemiştir. Ancak, bir psikometrik araç olarak geliştirilen MİBÖ'nün, orijinal tez çalışmasında iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve muhtemelen zamana karşı kararlılık (test-tekrar test) analizleri ile güvenilirlik düzeyinin belirlenmiş olduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği, 30 maddeden oluşan ve 8 faktörlü bir yapıya sahip olan bir ölçektir. Bu yapı, erken çocukluk döneminde müziksel iletişim kavramının çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Faktör analizi, ebeveynlerin müzikle ilgili tutumlarının ve davranışlarının birbirinden bağımsız ancak ilişkili sekiz ana bileşen etrafında toplandığını ortaya koymuştur. Bu faktörler, ölçeğin teorik yapısını ve ölçtüğü psikolojik yapıyı desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme / Ebeveyn Raporlama Ölçeği

Format: Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir. Cevap seçenekleri, 1=hiç katılmıyorum ile 5=tamamen katılıyorum arasında değişmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: 3-6 yaş grubu çocukların ebeveynleri.

Yaş Grubu: 3-6 yaş (Çocukların gelişim düzeylerini dolaylı olarak ölçer).

Popülasyon Detayları: Erken çocukluk döneminde bulunan çocukların müziksel gelişimini destekleyen ve gözlemleyen ebeveynler hedeflenmiştir.

Test Metodolojisi: Ebeveynler, kendi gözlemlerine ve evde uyguladıkları davranışlarına dayanarak her bir maddeyi derecelendirirler. Ölçekteki toplam puan, ebeveynlerin müziksel iletişim boyutlarına ne kadar destek verdiğini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Müzik Eğitimi, Ebeveyn Tutumu, Erken Çocukluk, Müziksel Etkileşim, Faktör Yapısı, Doktora Tezi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Elif DOĞRU

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: elifdogru@hitit.edu.tr

Yayın Adresi: Hitit Üniversitesi (Güncel); Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Tezini yayınladığı kurum, 2010).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği, bir akademik araştırma projesi (doktora tezi) kapsamında 2010 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan amaçlarla kullanılmasına ilişkin sorumlu yazar Elif DOĞRU ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi bu kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Doğru, E. (2010). *3-6 yağ grubu çocukların "Müziksel İletişim Boyutları Ölçeği'nin" geliştirilmesi* (Doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Orijinal tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: muziksel-iletisimin-boyutlari-olcegi-toad.pdf

Müziksel İletişimin Boyutları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ortam (7 m): Çocuğuma her gün müzik dinletirim.

Destek (5 m): Çocuğumun bir müzik aleti çalmasını isterim

Uyku Alışkanlıkları (4 m): Yatmadan önce çocuğuma ninni söylerim.

Müziksel Etkileşim (3 m): Müzikli bir dil kullanarak, çocuğumla daha rahat iletişim kurabiliyorum.

Seçicilik (4 m): Uzmanlar tarafından önerilen çocuk şarkıları CD'leri veya kasetleri satın almıyorum.

Cinsiyet (3 m): Müzik ile ilgili etkinliklerde kız ve erkek çocuklar farklı davranışlar gösterirler.

Ödül (2 m): Çocuğum, ben bir müzik eseri seslendirirken bana katkıda bulunduğunda, onu ödüllendiririm.

Ekonomik Durum-Engeller (2 m): Gelir durumum, çocuğum için müzikle ilgili bir plan yapmamı engeller.